

ส่งเสริมชุมชนพัฒนา "ระบบอาหารปลอดภัย"

ไม่ได้หมายถึงแค่ความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภคเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความปลอดภัยต่อผู้ผลิต สิ่งแวดล้อม และสังคมที่เราทุกคนอาศัยอยู่

ดวงพร เฮงบุณยพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวในเวทีขับเคลื่อนขบวนการร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ครั้งที่ 2 ตอน: ระบบอาหารชุมชน มั่นคงปลอดภัยว่า อาหาร และการเกษตร เป็นหนึ่งภารกิจโดยตรงของ สสส. เพราะ "ระบบอาหารปลอดภัย" เป็นต้นทางของการสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่ชุมชนโดยจากการสำรวจประชากรในเครือข่ายร่วมสร้างร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ 1,808,4209 ครัวเรือน พบว่า ประชาชนมีการเกษตรเป็นอาชีพหลัก 44.5% และทำเกษตรเป็นอาชีพเสริมถึง 50%

ส่วนเป้าหมายของการทำเกษตรพบว่า ภาคกลางเน้นการทำนาเพื่อจำหน่าย ในขณะที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงเน้นผลิตเพื่อการบริโภค สำหรับภาคใต้ที่พบว่า มีการทำไร่ทำนา และเลี้ยงสัตว์ เพื่อจำหน่าย และบริโภคในอัตราเท่าๆกัน แสดงให้เห็นว่าความมั่นคงทางอาหารของภาคใต้อยู่ในระดับดี

ดวงพร ย้ำอีกว่า ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนที่ชัดเจนว่า "สังคมไทยยังคงเป็นสิ่งค

ดวงพร เฮงบุณยพันธ์

ทองม้วน พันธุ์

แดนชัย บุลมาก

เกษตรกรรม" แต่เกษตรกรเกือบทุกครัวเรือนยังคงมีปัญหานี้สิน ซึ่งค่าใช้จ่ายเรื่องอาหาร จัดอยู่ในอันดับ 3 ปัญหานี้สินทั้งหมดการทำให้เกิดวงจรของอาหารปลอดภัย จึงเป็นอีกหนึ่งกลไกในการลดหนี้สินของประชาชนได้ โดยเฉพาะขับเคลื่อนในครั้งนี้ จะช่วยการปลูกกระแสให้ชุมชนลุกขึ้นมาผลิตอาหารเพื่อบริโภคเองสร้างความเข้าใจ และให้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบอาหารชุมชน

มาที่ตัวอย่างพื้นที่เรียนรู้ที่มีการจัดการเรื่องระบบอาหารชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพโดย แดนชัย บุลมาก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย บอกเล่าประสบการณ์การทำงานว่า ตำบลโป่งงามมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ และจากการได้ลงพื้นที่ พบปัญหาดินเสื่อมจากการใช้ปุ๋ยเคมี ผลผลิตที่ทำส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากขาดความรู้ ทำให้อาหารในชุมชนขาดความปลอดภัย ต่อเนื่องจากการไม่รู้กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังพบว่าเกษตรกรมีสารเคมีตกค้างในร่างกายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช

จากปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การจัดการผ่าน 4 ประเด็น คือ 1. การบริหารจัดการตำบลแบบมีส่วนร่วม 2. ร่วมคิดร่วมทำโดยมีประชาชนเป็นหลักร่วมหาแนวทางการพัฒนานำไปสู่การลงมือปฏิบัติ 3. มุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการสร้างภาคีเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 4. ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามวิถีแบบเกษตรพอเพียง

"การได้เข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่โดยมี สสส.สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาและช่วยดึงศักยภาพของชุมชนมาจัดการ

พื้นที่ให้เป็นรูปธรรมทั้งการบริหารจัดการดิน น้ำ การจัดการขยะ ตลอดจนการจัดการด้านความปลอดภัยของอาหารจนประสบความสำเร็จ เช่น โครงการบ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง ที่ทำให้ชาวบ้านเข้าร่วมปลูกผักกินเองถึง 1,250 ครัวเรือน และยังมีบางครัวเรือนที่สามารถต่อยอดเป็นอาชีพเสริมจากการนำผลผลิตมาแปรรูป โดยปัจจุบันครอบครัวมีรายได้เฉลี่ย 55.16 ของครัวเรือนทั้งหมด และตั้งเป้าหมายจะพัฒนาให้ครบทุกครัวเรือนในปี 2563" แดนชัย กล่าว

ด้าน ทองม้วน พันธุ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เล่ากระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสร้างอาหารชุมชนว่าจุดเด่นของสมอแขในการจัดการเรื่องอาหารคือ ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงอาหารของชุมชน โดยภายในศูนย์นอกจากเป็นสถานที่ปรึกษาหารือพัฒนาชุมชน ยังได้เปิดเป็นร้านค้าผลผลิตการเกษตรในชุมชน และที่สำคัญเป็นร้านที่ปลอดภัยแล้ว บุหรี่ และอบายมุข ได้รับโลเก็ตรับประกันร้านคัดค้านแบบอีกด้วย

"การพัฒนาอาหารชุมชนของตำบลสมอแขเป็นการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนด้วยกระบวนการสร้างขวัญกำลังใจให้กับประชาชนและผู้นำโดยมีเป้าหมายของการใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนให้ได้รับโอกาสแสดงความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้สู่การจัดการด้วยตนเองโดยมี สสส.เข้ามาช่วยเรื่องบริหารจัดการ ทำแผน และช่วยสอนช่วยสร้างเครื่องมือ จนเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน" ทองม้วน ทั้งท้าย

